

Impact Factor - 6.261

ISSN - 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION
RESEARCH JOURNEY
INTERNATIONAL E-RESEARCH JOURNAL

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

January - 2019
SPECIAL ISSUE- 85 (A)

**NATIONAL INTEGRITY &
SARDAR VALLABHBHAI PATEL**

Guest Editor :
Dr. B. S. Yadav
Principal,
K.J. Somaiya College of Arts,
Commerce & Science, Kopergaon
Dist. Ahmednagar [M.S.] INDIA

Chief Editor :
Dr. Dhanraj T. Dhangar
Yeola, Dist - Nashik [M.S.] INDIA

Executive Editor of the issue :
Dr. K. L. Giramkar
Dept. of History
K.J. Somaiya College of Arts,
Commerce & Science, Kopergaon
Dist. Ahmednagar [M.S.] INDIA

This Journal is indexed in :

- Co-ordinator
IDAC
Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn.) Dist. Parbhani 431611 (M.S.)
- Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
 - Cosmos Impact Factor (CIF)
 - Indian Citation Index (ICI)
 - Dictionary of Research Journal Index (DRJI)

PRINCIPAL
Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn.) Dist. Parbhani

WATIDHAN PUBLICATIONS

INDEX

No.	Title of the Paper	Author's Name	Page No.
1	National Integrity and Sardar Vallabhbhai Patel	Prof. Sanjay Swarnkar	05
2	Iron Man Sardar Vallabhbhai Patel (1870 – 1950)	Dr. Nalini Waghmare	13
3	Sardar Vallabhbhai Patel : A Brief Biography	Dr. Nandkumar Jadhav	17
4	Sardar Vallabhbhai Patel and Indian Politics	Dr. Keshav Lahane	20
5	Sardar Vallabhbhai Patel's Role in Indian National Movement	Prof.R.K.Suryawanshi	24
6	Sardar Vallabhbhai Patel Contributions to Modern India	Prof. Varsha Aher	28
7	सरदार पटेल और भारतीय राजनीति	डॉ. सुरेश मिश्र	31
8	आधुनिक भारत के निर्माता लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल	डॉ. योगेश दाणे	36
9	सरदार वल्लभभाई पटेल देसी राज्यों रियासतों के एकीकरण में योगदान	प्रा. राधाकृष्ण जोशी, प्रा. जी.व्ही. गट्टी	41
10	राजस्थान का एकीकरण : सरदार पटेल का योगदान	डॉ. विनोद सोनवणे	43
11	सरदार वल्लभभाई पटेल-पंडित नेहरू संबंध	डॉ. के.एल. गिरमकर	50
12	सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील योगदान	डॉ. शामराव घाडगे	54
13	सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे राष्ट्र उभारणीतील योगदान	डॉ. तानाजी फुलारी	58
14	सरदार वल्लभभाई पटेल आणि हैद्राबाद संस्थान	डॉ. भूषण फडतरे	64
15	भारतीय संस्थानांच्या विलीनिकरणात सरदार पटेलची भूमिका	डॉ. मुकुंद देवर्षी	70
16	सरदार वल्लभभाई पटेल यांची धर्मनिरपेक्षता : एक चिकित्सा	डॉ. के.एम. अंबाडे	76
17	शेतकरी लढ्याच्या नेतृत्वातून सरदार पटेल यांचा राष्ट्रीय नेता म्हणून उदय(1920-1930)	डॉ. उत्तम पठारे	79
18	पंडित नेहरू आणि सरदार वल्लभभाई पटेल	प्रा. सुनील लोखंडे	87
19	सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे सामाजिक व राजकीय विचार	डॉ. पी.बी. सिरसट	89
20	सरदार वल्लभभाई पटेल व राष्ट्रीय काँग्रेस	डॉ. मीना साळे	93
21	सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे भारतीय संविधान निर्मितीतील योगदान	प्रा. हरीदास जाधव	96
22	अखंड भारताचे निर्माते सरदार पटेल	डॉ. रेहाना आरा बेग	102
23	सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे कामगारविषयक विचार व कार्ये	प्रा. आंबादास केत	107
24	समकालीन लेखनातून दिसणारे सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे अज्ञात पैलू	डॉ. पद्माकर प्रभूणे	115
25	हैद्राबाद संस्थानाचे विलीनीकरण व सरदार वल्लभभाई पटेल	डॉ. दिगंबर सोनवणे	117
26	स्वातंत्र्यलढ्यातील सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे योगदान	प्रा. के.जे. चव्हाण	120
27	संस्थानांचे विलीनीकरण व सरदार वल्लभभाई पटेल यांची भूमिका	डॉ. राजाराम सोनवणे	125
28	पोलादी पुरुष वल्लभभाई पटेल त्यांची धुळे भेट	डॉ. आंबादास मंजुळकर	128
29	पोलादी पुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल	प्रा. श्रीमती वंदना देशमुख	132
30	भारतीय सार्वजनिक जीवनातील एक अद्वितीय व्यक्तिमत्व सरदार वल्लभभाई पटेल	प्रा. आर.एस. झरेकर	137
31	सरदार वल्लभभाई पटेल आणि हैद्राबाद संस्थानाचे विलीनीकरण	डॉ. प्रशांत साबळे	140
32	अखंड भारताचे निर्माते	डॉ. सोमनाथ गुंजकर	146

अखंड भ र र

डॉ. सोमन र र
इति

श्री गुरु बुद्धिस्वामिर्णा (जं.) र्णा (जं.) र्जं.)
ता. पू

सरदार वल्लभभाई पटेल म्हणजे भारतीय ल एक उल एक उत्क उत्तुंग व्यक्तित्व म्हणूनच त्यांना 'भारताचा लोहपुरुष', 'भारताचा बिस्मार्क' म्हणून आपल्या भआपल्या भव्या भारत देशाला अहिंसक क्रांतीन बाळकडू महात्मा गांधीजीने दिले. या अहिंसक क्रांति जनतेने द्वि जनतेने द्वितेने ब्रिटिशां विरुद्ध स्वातंत्र्याचा लढा दिला. सत्यासाठी संघर्ष करून विजयी होणाऱ्या ईश्वराला पटलाकालाकालाकालावर उमटल्याशिवाय राहत नाही तसे पाहिले तर इतिहास कधीच मरत नसतो तो उक्तीच्या जीवकीच्या जीवा जीवनाला कलाटणी देण्याचे काम इतिहास करत असतो. वर्तमानाला नवी दृष्टी देणेतुल्यसामर्थ्यानिहासामर्थ्यासामर्थ्या आहे. आज जरी इतिहासाने बहुतांश साक्षीदार लोप पावलेले असले तरी त्यउवणी, काखवणी, काष्ट, कार्य आपल्या स्मरणात राहतात. ह्यामधुनच त्यांची व आपली सुवर्णकाळाशी नाआहे. पंडी आहे. पंडी पंडीत नेहम हे महात्मा गांधीजीचे राजकीय उत्तराधिकारी म्हणून नावारुपाला आले. त्यापक वारसदामक वारसदामारमदार म्हणून विनाचा भावे, सरदार पटेल हे पुढे आले. म्हणूनच भारतीय महिलांनी वी त्यांना 'वी त्यांना 'गांधी 'मरदार' ही पदवी दिली होती. सरदार वल्लभभाई पटेल यांच्या र्जत्वाचा, र्जत्वाचा, र्जा, सामर्थ्याचा वर्तमानाला दृष्टी देण्याच असलेले सर्वश्रेष्ठ व्यक्तित्व त्यांच्या र्ज.

सरदार वल्लभभाई पटेलचा काल अतिशय गतिमान। गतिमानतिमान अनुभवाला सामोरे जाण्याचा, जागतिक महायुद्धाचा, आपल्या राष्ट्राच्या स्वातंत्र्यलतप्रणालीमुलतप्रणालीमुलतलीमुलत माजलेल्या गांधीजीच्या आणि आभाळाएवढ्या उंच महापुरुषाचे सर्वग्न असण्याकता. संवेदकता. संवेदक संवेदनशील, धर्म व गहनशक्ती, हिंसा-अहिंसा, सत्य-असत्य, पराक्रान्तेना तो कज्वालामुखीज्वालामुखीलामुखीवर अनवाणा गालण्यासारख्या विलक्षण, वादळांना सामोरे जात संयमाने बांध फुटीचा संयमदीना संयम संयम पदवीना कण्ठाचा तो काळ होता. बारडोलीच्या सत्याग्रहांना निकराचा लढा देताना, सत्यानर्ता, सत्यानसत्याचा आग्रह आणि संयमाची ढाल हे त्यांचे शस्त्र त्यांनी अन्याय अत्याचागच्या विरोधुकारलेले पुकारलेले फेले संयमाचे ते युद्ध होते. अनेक मोहिमांचे ते नेते होते. त्यांच्या अनेक कार्यातून सपटेल यांच्यापटेल यांच्या यांच्या स्वावदार, कुशल प्रशामक, संघटक अस चित्र जगासमोर आले. सरदार पटेलजिक नेते जिक नेते। नेते होते. त्यांनी देशाच्या स्वातंत्र्य लढ्यात व स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतर भारताच्या राजकीय यांचे मोलाच्याचे मोला मोलाचे योगदान होते. वल्लभभाई हे व्यवसायाने वकील होते. वकीली करत असताना त्या गांधीशत्मा गांधीशगांधीशी आला. तेव्हापासून महात्मा गांधीच्या प्रभावाखाली आले. सरदार वल्लभभाई पांची सुरुवातीची सुरुवातसुरुवात गुजरातच्या खेडा, बोरसद, बारडोली गावच्या ग्रामस्थांना संघटीत करून इंग्रजी सौ सत्याग्रह ते सत्याग्रह याग्रह केला. तेव्हा पासून ते भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील एक अग्रणी व महात्मा गांधीले.^१ वल्लभले.^२ वल्लभवल्लभभाई पटेलानी १९२८ मधील बारडोली तालुक्यातील कर आंदोलनाचे त्यांनी नेतृत्वांना 'सरदार' 'सरदार' ही पदवी मिळाली. भारतीय स्वातंत्र्यलढ्यात कणखर बाण्याने प्रत्येक गोष्टीला सुरुष स्वतंत्रगुरुष स्वतंत्रस्वतंत्र भारताचे पहिले गृहमंत्री आणि पहिले उपपंतप्रधान हे महान व्यक्तित्व म्हणजे आपलेली एक लेली एक एक देणगीच.^३ कारण त्यांच्याजवळ चाणक्याची मुत्सदी नीती होती. त्यांच्याकडे उत्तम सौ. त्यांच्या ते. त्यांच्या तेच्या पुढाकारानेच आय.सी.एस. च्या जुन्या प्रणालीचे रूपांतर आजच्या आय.ए.एस. निर्मिआहे. कारणआहे. कारण कारण ती विदेशी हातातून भारतीय हातामध्ये सत्तेच्या ठळक प्रतीक आहे. भारतीय भारतीय भारतीय अधिकारी असतील आणि

Co-ordinator

146
Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn) Dist. Parbhani - 431511 (M.S.)

PRINCIPAL
Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn) Dist. Parbhani

Website - www.researchjourney.com - Email - res - researchjourney2014@gmail.com

HOME

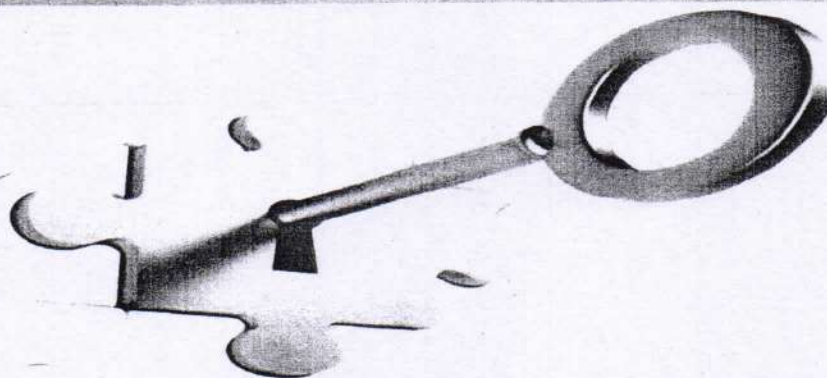
INDEXED JOURNAL

SUGGEST JOURNAL

REQUEST FOR IT

DOWNLOAD LOGO

REQUESTER PANEL

Category

INDEXED JOURNAL

SUGGEST JOURNAL

JOURNAL IF

REQUEST FOR IT

DOWNLOAD LOGO

CONTACT US

SAMPLE CERTIFICATE

SAMPLE EVALUATION SHEET

Journal Detail

Journal Name	RESEARCH JOURNEY
ISSN/EISSN	2348-7143
Country	IN
Frequency	Quarterly
Journal Discipline	General Science
Year of First Publication	2014
Web Site	www.researchjourney.net
Editor	Prof. Dhanraj Dhangar & Prof. Gajanan Wankhede
Indexed	Yes
Email	researchjourney2014@gmail.com
Phone No.	+91 7709752360
Cosmos Impact Factor	2015 : 3.452

GIF

GLOBAL IMPACT FACTOR

Institute for Information Resources

News Update Now, Annual membership fee is at just 40 Dollars for existing members and they can renew their membership for year 2016.

Research Journey

SJIF 2018:

Under evaluation

Area: Multidisciplinary
Evaluated version: online

Previous evaluation SJIF

2017: 6.261
2016: 6.087
2015: 3.986
2014: 3.009

The journal is indexed in:

SJIFactor.com

Basic information

Main title	Research Journey
Other title [English]	Research Journey
Abbreviated title	
ISSN	2348-7143 (E)
URL	http://www.RESEARCHJOURNEY.NET

India

Scientific

Quarterly

Free For individual use

Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya

Purna (Jn.) Dist. Parbhani

Get Involved

Editor

Editorial Board

Reviewer

Editorial Board President

Editorial Board

Recently Added Journals

Research Journey

ISSN	2348-7143
Country	India
Frequency	Quarterly
Year of Publication	2014-2015
Website	www.researchjourney.net
Global Impact and Quality Factor	3.452
2014	3.009
2015	3.986

Co-ordinator
IQACShri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn.) Dist. Parbhani - 431511 (M.S.)For Details Visit To www.researchjourney.net

Price : Rs. 700/-

WATIDHAN PUBLICATIONS

तिच्यावर पुर्णपणे भारतीयांचे नियंत्रण असेल.^४ सरदार पटेलानी भारतीयांना एकत्र बांधण्याचा प्रयत्न केला. त्यांच्या शिवाय हे काम कोणी केले नसते. कारण भारतामध्ये इंग्रजांनी 'फोडा आणि राज्य करा' या नीतीचा अवलंब केला होता. पण सरदार वल्लभभाई पटेलानी एका सरदारांची भूमिका घेवून भारतातील अनेक संस्थाना एकत्र बांधण्याचे काम केले.^५

अखंड भारताचे निर्मिती :

भारताचा इतिहास गौरवशाली आहे. प्राचीनतेचा वारसा लाभलेल्या या देशाला अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागले. सरदार वल्लभभाई पटेलानी भारताच्या अखंडतेचे स्वप्न पाहिले होते. देशाची एकता आणि स्वातंत्र्याचे रक्षण हे त्यांच्या जीवनाचे लक्ष्य होते. 'घटना सभेत सुद्धा देशाची एकता भंग पावू नये याची दक्षता त्यांनी घेतली होती'.^६ १५ ऑगस्ट १९४७ हा भारतासाठी ऐतिहासिक दिवस होता. त्याचबरोबर संस्थानांना भारतामध्ये विलीन होणे सुद्धा तितकच आनंददायक होते. ह्या उद्देशाने त्यांनी संस्थानांना भारताचा अखंड भाग बनविण्याच्या ऐतिहासिक कार्याची सुरुवात केली. ते पुढे म्हणाले, 'आपण सर्वजन एकमेकांशी रक्ताच्या आणि भावनांच्या नात्यांनी बांधलेले आहोत आणि या नात्यात आपणा सर्वांचा फायदा होईल. कुणीही आपल्याला तुकड्यामध्ये खंडीत करू शकत नाही. आपल्यामध्ये देशवासियांना, मित्रांना, संस्थानिकांना आणि प्रजाजनांना, आपल्या मातृभूमी बदलल्या आपल्या निष्ठेने प्रेरित होऊन मैत्री आणि सहकार्याच्या भावनेने संविधान सभेच्या समित्याचा भाग बनवून घेवू. आपले एकत्रित प्रयत्न देशाला महान उंचीवर घेऊन जातील. जर आपण सर्वांनी एकजुटीन संकटाचा सामना केला तर ही पवित्र भूमी जगातील देशांमध्ये आपलं योग्य स्थान मिळवील आणि शांती व प्रगती यांचे माहेरघर बनू शकेल. 'पटेल हे राष्ट्रीय एकात्मतेच्या प्रश्नांच्या बाबतीत वज्रापेक्षा कठोर आणि वैयक्तिक नात्यांच्या बाबतीत फुलापेक्षाही कोमल होते. ते मित्र आणि शत्रु अशा दोघांच्याही बाबतीत दयाळू आणि क्षमाशील होते. जेव्हा इंग्रज भारत सोडून गेले तेव्हा भारताच्या अखंडतेलाही धोका होता. ५६० पेक्षा जास्त संस्थानांना त्रिशंकु अवस्थेत सोडून देण्यात आले होते. त्यामुळे ह्या संस्थानिकांनी भारतात किंवा पाकिस्तानात किंवा स्वतंत्र राहण्याचा पर्याय होता. अस वाटत होत की, भारत तुटून विखरून जाईल. पण सरदार वल्लभभाई पटेल यांनी संस्थानिकांशी दृढतेने वागून ते संकट टाळले.^७ भारतासारख्या खंडपाय आणि विविध संस्कृतीचे लोक असलेल्या देशात ५६० पेक्षा जास्त संस्थानांचे एकत्रीकरण व विलीनीकरण करण्याचे पटेलाने कार्य युगप्रवर्तक होते. पटेल हे लोकशाहीवादी नेते होते. भारतीय साम्राज्यावर राज्य करणाऱ्या ब्रिटिश साम्राज्यवाद्यांसारखे नव्हते. सरदार वल्लभभाई पटेलानी १८ महिन्यात ५६० पेक्षाही अधिक संस्थाने भारतात विलीन करून एका संयुक्त एकसंध भारताची निर्मिती करण्याचे यशस्वी कार्य केले. महात्मा गांधीजीच्या सत्याग्रहामध्ये सहभाग ते स्वातंत्र्य लढ्यातील त्यांचा सहभाग त्याचबरोबर एक मजबूत आणि अखंड भारताच्या निर्मितीसंदर्भातील त्यांचा दूरदर्शीपण भारताच्या एकत्र आणण्याच्या दृष्टीकोनातून सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे कार्य फार मोलाचे आहे.'

संदर्भ :

१. भटनागर राजेंद्र, अनुवाद आगाशे के.अ., 'सरदार', राजहंस प्रकाशन पुणे, दुसरी आवृत्ती २०११.
२. www.wikipedia.com
३. www.inmarathi.com
४. कृष्णा बी. अनुवाद, गिते विकास, 'लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल', इंडस बुक, मुंबई, २०१४, पृ. ६५.
५. मंसूरी मोहम्मद, 'लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल', ओमेगा पब्लिकेशन, नई दिल्ली, २००९, पृ. १३३.
६. www.webduniya.com
७. कृष्णा बी. अनुवाद, गिते विकास, 'लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल', इंडस बुक, मुंबई, २०१४, पृ. ६२, ७०.

Co-ordinator

INAC

Website - www.researchjourney.net

Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn) Dist. Parbhani - 431511 (M.S.)

PRINCIPAL

Shri Guru Buddhiswami Mahavidyalaya
Purna (Jn) Dist. Parbhani